

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญ และ ที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	4
บทที่ 2 ความเป็นมา แนวความคิดทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบยุติธรรมชุมชน	5
2.1 บทนิยามของยุติธรรมชุมชน	5
2.1.2 นิยามตามแนวทางของต่างประเทศ	5
2.1.2 นิยามตามแนวทางของประเทศไทย	6
2.2 ประวัติศาสตร์และภูมิหลังของยุติธรรมชุมชน	8
2.3 องค์ประกอบของยุติธรรมชุมชน	10
2.4 หลักการสำคัญพื้นฐานของยุติธรรมชุมชน	15
2.4.1 หลักการประชาธิปไตย (Democratic principle)	15
2.4.2 หลักการยึดบรรทัดฐานของชุมชน (Norm affirmation)	16
2.4.3 หลักความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (Equalitarian principle)	16
2.4.4 หลักความปลอดภัยชุมชน (Public safety)	16
2.4.5 หลักการดูแลหรือถักทอสายสัมพันธ์ (Inclusive)	16
2.4.6 หลักการพึ่งพาอาศัยกันและกัน (Mutuality)	17
2.4.7 หลักความเป็นผู้นำแบบจิตสาธารณะ (Stewardship principle)	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 หลักการดำเนินงานของยุติธรรมชุมชน	17
2.6 กรอบแนวคิดงานยุติธรรมชุมชนของกระทรวงยุติธรรม	17
2.7 ภารกิจและเป้าหมายของยุติธรรมชุมชน	18
2.8 บทบาทของยุติธรรมชุมชน	20
2.9 เครือข่ายยุติธรรมชุมชน	20
2.9.1 คำนิยาม	21
2.9.2 บทบาทหน้าที่	21
2.10 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	21
2.10.1 แนวคิดในการลงโทษผู้กระทำความผิด	21
- ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retribution)	21
- ทฤษฎีการลงโทษเพื่อยับยั้งหรือการข่มขู่ (Deterrence)	22
- ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation)	22
- ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสการกระทำความผิด (Incapacitation)	22
2.10.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับยุติธรรมชุมชน	24
- ทฤษฎีพันธะทางสังคม	24
- ทฤษฎีการเสริมพลังและการมีส่วนร่วมของชุมชน	25
- ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่	28
- ทฤษฎีหน้าต่างชำรุด	29
- ทฤษฎีการแก้ปัญหา	29
2.11 ความสัมพันธ์ระหว่างยุติธรรมชุมชนกับยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	29
2.11.1 คำนิยามของยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	29
2.11.2 รูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	32
2.11.3 ความเกี่ยวพันกับยุติธรรมชุมชน	35
บทที่ 3 บริบททั่วไปของชุมชน และกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ตำบลแม่ณะ อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่	36
3.1 ยุติธรรมชุมชนตำบลแม่ณะ อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่	36

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.1.1 ประวัติการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลแม่ณะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	36
3.1.2 โครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลแม่ณะ	37
3.1.3 ภารกิจหลักและการดำเนินการของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลแม่ณะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	38
- ภารกิจในด้านการเรื่องการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ปัญหา ความไม่เป็นธรรมของคนภายในชุมชน	39
- ภารกิจในด้านการไกล่เกลี่ย ระงับข้อพิพาท และความขัดแย้งภายในชุมชน	41
ก. คดีแพ่ง	41
ข. คดีอาญา	43
- ภารกิจการรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน	44
3.2 ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	44
3.2.1 ความเป็นมา	44
3.2.2 ภารกิจของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	45
3.2.3 คดีข้อพิพาทที่อยู่ภายใต้อำนาจศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	45
ก. ข้อพิพาทในส่วนคดีแพ่ง	46
ข. ข้อพิพาทในส่วนคดีอาญา	48
3.3 กลุ่มชาติพันธุ์ในตำบลแม่ณะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	51
3.3.1 กลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่บ้านสันป่าเกี๊ยะ ตำบลแม่ณะ อำเภอเชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่	51
ก. ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ภายในพื้นที่	51
ข. กฎระเบียบของชุมชน	51
ค. คดีข้อพิพาทในชุมชน	52
ง. การระงับข้อพิพาทภายในชุมชน	53
จ. การเข้าถึงยุติธรรมชุมชน	54
3.3.2 กลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่บ้านป่าโหล ตำบลแม่ณะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	54
ก. ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ภายในพื้นที่	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข. กฎระเบียบของชุมชน	55
ค. คดีข้อพิพาทในชุมชน	55
ง. การระงับข้อพิพาทภายในชุมชน	56
จ. การเข้าถึงยุติธรรมชุมชน	57
บทที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการของยุติธรรมชุมชน สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์	59
4.1 ปัญหาการดำเนินงานในเชิงโครงสร้างของศูนย์ยุติธรรมชุมชน	60
4.2 ปัญหาความไม่ชัดเจนในอำนาจ หน้าที่และบทบาทของศูนย์ยุติธรรมชุมชนภายใต้ บทบัญญัติกฎหมาย	66
4.2.1 การกำหนดคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน	66
4.2.2 คดีข้อพิพาทที่คณะกรรมการมีอำนาจในการไกล่เกลี่ย และประนอมข้อพิพาท	68
4.2.3 ผลการดำเนินการไกล่เกลี่ยโดยศูนย์ยุติธรรมชุมชนในกระบวนการยุติธรรม	71
4.3 ปัญหาการมีส่วนร่วมและการเข้าถึงยุติธรรมชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์	72
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	76
5.1 สรุป	76
5.2 ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก ก.	92
ภาคผนวก ข.	98
ประวัติผู้วิจัย	113

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

4.1 องค์กรที่มีอำนาจกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

63

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

4.1 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลแม่ณะ

65

